

KLASY 1-3 SZKOŁY PODSTAWOWEJ

LEKCJA STACJONARNA / LEKCJA ONLINE

Opisany poniżej przebieg lekcji jest propozycją zajęć poświęconych pamięci o powstaniu w getcie warszawskim, rekomendowaną przez Dział Edukacji Muzeum POLIN dla klas 1–3 szkoły podstawowej.

Poruszanie tematów związanych z II wojną światową oraz Zagładą wymaga szczególnej rozwagi ze strony nauczyciela/nauczycielki. Zadbaliśmy o to, aby informacje pojawiające się w przekazanych Państwu materiałach edukacyjnych były dopasowane do wieku odbiorców oraz były opatrzone naszym komentarzem.

Scenariusz opisuje zajęcia rozpisane na około 90 minut. Zachęcamy, by na zajęcia przeznaczyć dwie godziny lekcyjne, a opowiadanie Zofii Staneckiej „Pamięć drobinek” wysłuchać lub przeczytać wspólnie z dziećmi. Możliwe jest jednak zaproszenie dzieci do przeczytania lub wysłuchania nagrania w domu i skrócenia proponowanych zajęć do 45 minut.

Przy zadaniach, które wymagają dostosowania do formuły on-line, umieszczamy propozycję przeprowadzenia ćwiczenia zdalnie.

Proponowany scenariusz lekcji skierowany jest zwłaszcza do dzieci z klas pierwszych i drugich szkoły podstawowej. Nauczycieli i nauczycielki prowadzące lekcję z klasami trzecimi zachęcamy do zapoznania się z materiałami edukacyjnymi wokół opowiadania Justyny Bednarek „Historia z pewnej ulicy”.

Rekomendujemy, by przed przeprowadzeniem lekcji zapoznać się [z zaleceniami i wskazówkami dotyczącymi edukacji na temat II wojny światowej i Zagłady](#) Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN.

JAK DBAĆ O PAMIĘĆ?

SCENARIUSZ LEKCJI WOKÓŁ OPOWIADANIA ZOFII STANECKIEJ „PAMIĘĆ DROBINEK”

AUTORKA: Elżbieta Grab

SŁOWA KLUCZOWE:

pamięć, dbanie, historia, troska

METODY:

rozmowa, praca z opowieścią, praca plastyczna

CELE WARSZTATU:

- dzieci mają okazję do rozmowy na temat pamięci i historii
- dzieci umieją zidentyfikować i opisać postawy związane z odwagą, troską o innych, potrzebą zachowania pamięci

POTRZEBNE MATERIAŁY:

- Opowiadanie Zofii Staneckiej „Pamięć drobinek” lub nagranie audio opowiadania
- Karty zadań – kolejność wydarzeń (**ZAŁĄCZNIK 1**)
- Karty Drobinek – rozmowa o postawach (**ZAŁĄCZNIK 2**)
- Karty do pracy plastycznej (**ZAŁĄCZNIK 3**)

PRZEBIEG LEKCJI:

1. Wprowadzenie do tematu: rozmowa
2. Wysłuchanie opowiadania
3. Praca z opowiadaniem
4. Rozmowa o dbaniu i pamięci
5. Praca plastyczna
6. Podsumowanie i zakończenie

PRZEBIEG LEKCJI - OPIS SZCZEGÓŁOWY:

MODUŁ WSTĘPNY (5-10 MIN)

Poproś dzieci, by pomyślały o historiach, które dotyczą ich rodzin.

- Jakie historie rodzinne pamiętacie?
- O czym i o kim one są?
- Kto je Wam opowiedział i dlaczego?

Wysłuchaj odpowiedzi dzieci, postaraj się skomentować, uporządkować ich wypowiedzi.

CELE:

- WPROWADZENIE DZIECI W TEMAT LEKCJI
- ZAINTERESOWANIE DZIECI TEMATEM LEKCJI POPRZECZ NAWIĄZANIE DO ICH DOŚWIADCZEŃ

PROPOZYCJA PODSUMOWANIA W JĘZYKU DZIECKA:

Opowieści rodzinne dotyczą ważnych dla nas momentów z życia – opowiadamy o rzeczach dobrych, które nas spotkały, np. narodziny dziecka, lub złych, które w jakiś sposób wpłynęły na nasze życie, np. wypadek, jakieś nieszczęście, śmierć bliskiej osoby. Po co je sobie opowiadamy? Aby pamięć o tych wydarzeniach nie zanikła, a czasem także dla przestrogi, „żeby historia się nie powtórzyła”.

To dotyczy nie tylko historii naszych rodzin, lecz także historii naszego kraju, narodu, świata – tej historii, której uczymy się w szkole.

Uczymy się jej, by wiedzieć i pamiętać, jakie wydarzenia zmieniały nasz kraj i świat. Możemy także uczyć się z historii – czyli np. opowiadamy sobie historię o trudnych chwilach jakimi były wojny, aby tych wojen więcej nie było.

Na naszych zajęciach będziemy mówić o pamięci. Poznamy niezwykłą historię małych stworzonek – drobinek, które chciały, aby ich dzieje były zapamiętane.

Posłuchajcie więc opowiadania „Pamięć drobinek”...

MODUŁ PIERWSZY

PRACA Z OPOWIADANIEM
(OK. 45 MIN)

Przeczytaj lub wysłuchaj z dziećmi opowiadanie Zofii Staneckiej „Pamięć drobinek”.

Zapytaj dzieci o wrażenia po wysłuchaniu opowiadania.

Co myślicie o tym opowiadaniu?

Jaki moment utkwił Wam w pamięci?

Wykonaj z dziećmi ćwiczenie, które pomoże dzieciom uporządkować opowiadanie i sprawdzi, na ile było ono dla nich zrozumiałe.

Podziel dzieci na trzy- lub czteroosobowe grupy. Rozdaj dzieciom karty pracy (**ZAŁĄCZNIK 1**) i zaprosz do pracy w grupach. Zadaniem dzieci jest ponumerowanie ilustracji w takiej kolejności, w jakiej zapamiętały wydarzenia z opowiadania.

Sprawdź z dziećmi kolejność, w jakiej ułożyły ilustracje.

CELE:

- DZIECI ZAPOZNAJĄ SIĘ Z TREŚCIĄ OPOWIADANIA
- DZIECI PORZĄDKUJĄ WYDARZENIA Z USŁYSZANEGO OPOWIADANIA

LEKCJA ON-LINE:

Prześlij dzieciom karty pracy (**ZAŁĄCZNIK 1**) i jeśli platforma, na której prowadzisz lekcję, na to pozwala, podziel dzieci na grupy na czas wykonywania tego zadania. Jeśli nie, każde dziecko może wykonać zadanie indywidualnie.

OMÓWIENIE:

- Czym zajmowały się drobinki?
- Co drobinki robiły na Łące Wspomnień?
- Dlaczego drobinki musiały się wyprowadzić?

MODUŁ DRUGI

POSTAWY (15 MIN)

Rozdaj dzieciom kartę z trzema ilustracjami drobinek – Maślaka, Borówki i Babki (**ZAŁĄCZNIK 2**). Porozmawiaj z dziećmi na temat każdej z nich. Poprowadź rozmowę tak, by nawiązać do wartości i postaw, które drobinki reprezentują (np. odwaga, empatia, dbanie o kogoś, pamięć).

Pytania pomocnicze:

- Co ta drobinka robi w opowiadaniu?
- Co jest dla niej ważne?
- Jak o to dba?

Drobinki mają nad sobą puste chmurki. Zaproponuj dzieciom, by w chmurce nad każdą z drobinek zapisały lub narysowały jedno hasło, które mogłoby być dla tej drobinki ważne. Możesz też skorzystać z odpowiedzi, które znajdują się w opisie postaci, zaproponować listę wartości, z których dzieci mogą wybrać.

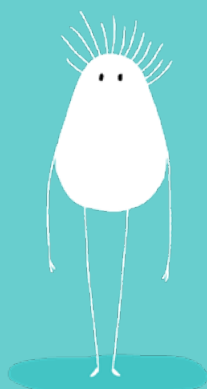
LEKCJA ON-LINE:

Wyświetl na ekranie kartę z postaciami (**ZAŁĄCZNIK 2**) i omów je z dziećmi. Na zakończenie ćwiczenia możesz poprosić dzieci, by zapisały hasła na swoich kartkach i pokazały je do kamery.

CELE:

- REFLEKSJA NA TEMAT DBANIA O INNYCH I OTOCZENIE
- REFLEKSJA NA TEMAT DBANIA O PAMIĘĆ

OPIS POSTACI DLA NAUCZYCIELA/NAUCZYCIELKI:

MAŚLAK

- często spóźniał się na wieczorne spotkania
- dokucza mu nuda
- ciągle szuka przygód
- zostaje uwięziony przez ludzi
- korzysta z pomocy zaprzyjaźnionych zwierząt

WARTOŚCI: M. IN. ODWAGA, PRZYJAŹŃ

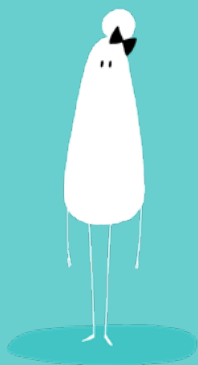
BABKA

- opiekowała się lasem, gdy zaczął rosnąć
- „pamięta, jak w ziemię wpadło pierwsze nasionko
- wszystko zapamiętuje i snuje historie z dawnych czasów
- uważa, że „czasem najbardziej niezwykłym skarbem jest zwyczajne, spokojne życie”
- decyduje o przeprowadzce drobinek

**WARTOŚCI: M. IN. PAMIĘĆ,
OPIEKA, SPOKOJNE ŻYCIE**

BORÓWKA

- tęskni za bratem
- dorośli nie zwracali na nią uwagi, gdy zajęci byli poszukiwaniami Maślaka
- bacznie obserwuje dorosłych, stara się zrozumieć ich zachowanie
- leci z Sową na poszukiwanie brata, choć Babka zabroniła Sowie zbliżać się do Drobinek
- ratuje Maślaka

WARTOŚCI: M. IN. EMPATIA, OTWARTOŚĆ

Przypomnij, że dla drobinek bardzo ważne było, by przetrwała pamięć o tym, co im się przydarzyło. Zapytaj dzieci:

- Jakie znacie sposoby, żeby przechować pamięć?
- Jak można coś upamiętnić?
- Gdzie można szukać opowieści z przeszłości?

Propozycja podsumowania w języku dziecka:

W opowiadaniu „Pamięć drobinek” małe stworzonka – drobinki – chciały, aby inni dowiedzieli się i pamiętali o tym, co im się przydarzyło. Ich historii, zaklętych w starym dębie, wysłuchała Dziewczynka, która postanowiła, że kiedyś w miejscu ściętych drzew zasadzi nowe. Omawiamy tę historię, bo pokazuje nam ona, jak ważna jest PAMIĘĆ. Mówiliśmy także, w jaki sposób można ją zachować.

MODUŁ TRZECI

PRACA PLASTYCZNA
(15-20 MIN)

WARIANT I - NOWY DOM DLA DROBINEK

Przypomnij, że drobinki postanowiły opuścić Dąb, w którym mieszkały i z pomocą przyjaciół-zwierząt wyruszyły na poszukiwanie nowego domu, który mogłyby pokochać i uczynić pięknym.

Zaproś dzieci do wykonania pracy plastycznej, na której namalują nowy dom dla drobinek. Jeśli masz taką możliwość, rozdaj dzieciom wydruki niedokończonej ilustracji, którą dzieci mogą kontynuować (**ZALĄCZNIK 3**).

Daj czas na pracę. Zapytaj, czy ktoś chciałby się podzielić tym, co namalował.

CELE:

- DZIECI MOGĄ WYRAZIĆ DOŚWIADCZENIA Z LEKCJI W TWÓRCZEJ FORMIE
- PODSUMOWANIE LEKCJI

WARIANT 2 - ŻONKILE

Nawiązanie do Akcji Żonkile Muzeum POLIN.

Propozycja podsumowania w języku dziecka:

Nasze zajęcia są właśnie jednym ze sposobów na zachowanie Pamięci. Organizujemy je w rocznicę ważnego wydarzenia – powstania w getcie warszawskim, które miało miejsce 80 lat temu, kiedy toczyła się II wojna światowa. O tym wydarzeniu będziecie się uczyć na lekcjach historii, gdy będziecie starsi. Za to teraz włączymy się w upamiętnienie tego wydarzenia i wspólnie wykonamy znak pamięci o powstaniu – żonkila. Dlaczego żonkila?

W czasie powstania w getcie warszawskim walczył człowiek, który później, po wojnie, starał się zachować pamięć o tych trudnych dniach i trudnej historii. Przychodził w Warszawie pod pomnik Bohaterów Getta Warszawskiego i składał bukiet kwiatów – żółtych żonkili. Ten pan już nie żyje, ale my kontynuujemy jego działanie i na znak pamięci robimy papierowe żonkile. Dlatego teraz przygotowujemy nasze własne żonkile, które rozdamy w szkole.

Szablon i instrukcja złożenia Żonkila znajdują się na stronie Muzeum Polin – [tutaj](#).

ZAKOŃCZENIE (5 MIN)

Przypomnij, co się wydarzyło, i podsumuj lekcję. Zapytaj, czy ktoś chciałby się jeszcze podzielić swoimi wrażeniami. Podziękuj dzieciom za ich pracę i zakończ lekcję.

Projekt jest finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszu EOG oraz przez budżet krajowy

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i Sportu.

Wspólnie działamy na rzecz Europy zielonej, konkurencyjnej i sprzyjającej integracji społecznej